

Opgave 3

Kleine verschillen, grote verschillen

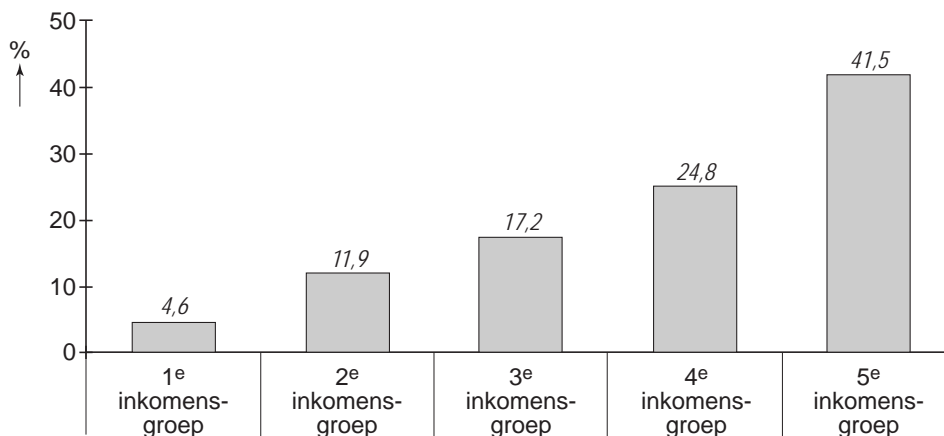
In Nederland zijn de inkomensverschillen bij de secundaire inkomens kleiner dan bij de primaire inkomens. Deze inkomensnivellering wordt veroorzaakt door overheidsingrijpen.

- 2p 10 Noem een voorbeeld van overheidsingrijpen waardoor de inkomensverschillen bij de secundaire inkomens kleiner worden dan bij de primaire inkomens. Licht de nivellerende werking van dit voorbeeld toe.

In figuur 1 staat de secundaire inkomensverdeling van Nederland weergegeven. Daarin is de Nederlandse bevolking naar hoogte van het secundaire inkomen verdeeld in vijf even grote inkomensgroepen, waarbij de eerste inkomensgroep het laagste inkomen heeft.

figuur 1

aandeel per inkomensgroep in het totale secundaire inkomen

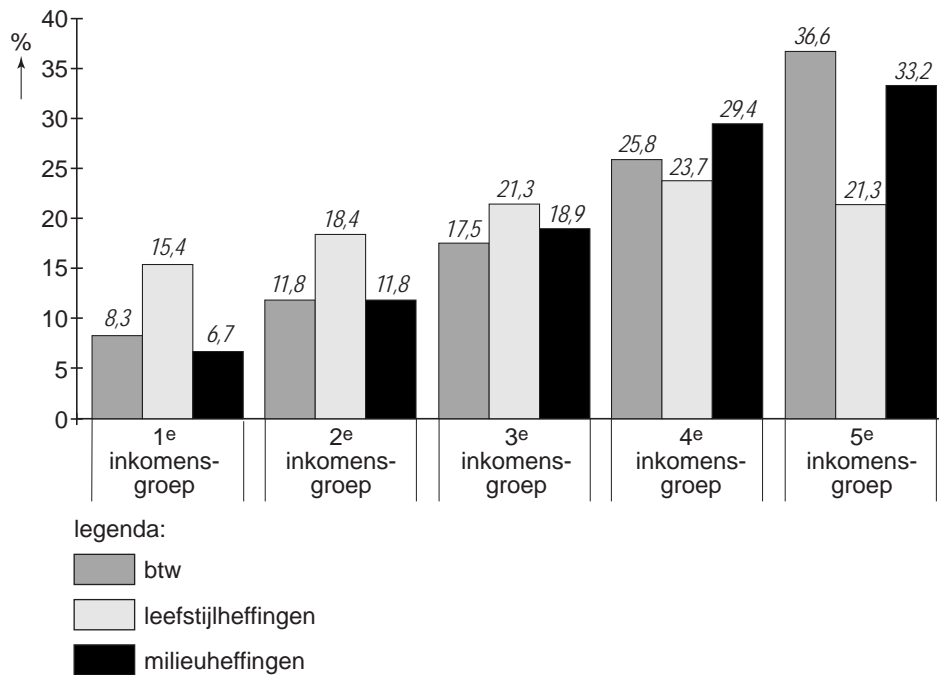
Bij de secundaire inkomensverdeling wordt geen rekening gehouden met de gevolgen van indirecte belastingen. De indirecte belastingen bestaan uit btw en heffingen op bepaalde goederen zoals de accijns op tabak. De overheid wil het gebruik van deze goederen afremmen vanwege hun negatieve externe effecten.

- 2p 11 Leg uit hoe er bij het roken van tabak sprake kan zijn van negatieve externe effecten.

De heffingen worden opgesplitst in heffingen gericht op de leefstijl van consumenten (bijvoorbeeld accijns op alcohol en tabak) en heffingen gericht op het milieu (bijvoorbeeld accijns op motorbrandstof). In figuur 2 staat het aandeel per inkomensgroep in enkele indirecte belastingen weergegeven.

figuur 2

aandeel per inkomensgroep in de opbrengst van indirecte belastingen

De eerste inkomensgroep ontvangt 4,6% van het inkomen en betaalt 8,3% van de btw. De vijfde inkomensgroep ontvangt 41,5% van het inkomen en betaalt 36,6% van de btw.

- 2p **12** Geef een verklaring voor het feit dat de vijfde inkomensgroep relatief weinig btw betaalt.

De derde en de vijfde inkomensgroep betalen allebei 21,3% van het totale bedrag aan leefstijlheffingen.

Voor de derde inkomensgroep betekent dit dat die 1,7% van het secundaire inkomen aan leefstijlheffingen betaalt.

- 2p **13** Ligt dit percentage voor de vijfde inkomensgroep hoger of lager? Verklaar het antwoord.